

Regnskabsmæssige problemstillinger som følge af negative renter.

Den finansielle situation i Europa har medført, at anvendte referencerenter i visse europæiske lande er blevet negative, herunder den danske CIBOR og CITA rente. Dette er en meget usædvanlig situation og har afstedkommet en række problemstillinger i forhold til virksomhedernes regnskabsafklæggelse.

Deloitte har overvejet de væsentligste af disse problemstillinger i henhold til såvel IFRS som årsregnskabsloven (ÅRL) og er kommet frem til følgende overordnede konklusion:

- *Negative renteindtægter og negative renteudgifter må ikke modregnes i henholdsvis almindelige renteindtægter og renteudgifter. I stedet skal negative renteindtægter i henhold til både IFRS og ÅRL præsenteres som enten renteudgifter, andre finansielle udgifter eller en anden passende kategori af udgifter. Og tilsvarende skal negative renteudgifter præsenteres som enten renteindtægter, andre finansielle indtægter eller andre driftsindtægter, hvis dette er passende i den konkrete situation. Hvis negative renter er væsentlige, skal der gives behørig forklaring i noterne.*
- *I henhold til IFRS kan negative renter medføre, at et sikringsforhold ikke længere er meget effektivt, hvis fx en sikret variabel rente på et lån har en nedre grænse for referencerenten (fx CIBOR) på nul og sikringsinstrumentet (fx en renteswap) ikke har en tilsvarende nedre grænse for den variable rente, hvorfor den regnskabsmæssige behandling som sikring skal ophøre fremadrettet. Dette vil ofte medføre, at der skal anvendes mere komplekse modeller for kontrol af sikringseffektiviteten, som fx skal baseres på regressionsanalyser.*
- *I henhold til ÅRL vil negative renter ikke som udgangspunkt medføre, at den regnskabsmæssige behandling som sikring skal ophøre, idet ÅRL ikke stiller samme strenge krav til sikringseffektiviteten, som kræves i henhold til IFRS. De negative renter må dog ikke betyde, at sikringsforholdet ikke i væsentlig grad reducerer risikoen ved den sikrede eksponering, da virksomheden i så fald også under ÅRL skal ophøre med at anvende de regnskabsmæssige bestemmelser for sikring.*

Der findes flere eksempler på variabelt forrentede lån, hvor renten ikke kan blive lavere end det tillæg for kreditrisiko, der er fastsat for den pågældende kunde. Fx hvor den variable rente på et lån, som er

fastsat på basis af en referencerente (fx CIBOR) plus et tillæg for den kreditrisiko, der er forbundet med udlån til den pågældende debitor, ikke kan blive lavere end tillægget for kreditrisikoen – et såkaldt "floor". Hvis CIBOR er 2%, og der beregnes et tillæg på 150 basispoint for kreditrisikoen, bliver renten på lånet 3,5% i udgangspunktet. Falder CIBOR til fx -0,5%, vil renten på lånet udgøre 1,5% svarende til tillægget for kreditrisikoen og ikke 1%, som er summen af CIBOR på -0,5% og kredittillægget på 1,5%.

Typisk er der ikke en tilsvarende nedre grænse for renten på det variable ben i en renteswap. Har en virksomhed indgået en renteswap, hvor der betales en fast rente på fx 2,5% og modtages en variabel rente svarende til CIBOR, som er 2% i udgangspunktet, vil virksomheden ved et fald i CIBOR til fx -0,5% skulle betale en fast rente på 2,5% og endvidere betale en variabel rente på 0,5% i stedet for at modtage en variabel CIBOR rente, således at den samlede betaling bliver 3% svarende til forskellen mellem swappens faste ben på 2,5% og det variable ben på -0,5%. Anvendes en renteswap til sikring af den variable rente på et lån med en nedre grænse for renten svarende til kredittillægget, vil det variable ben på renteswappen ikke fuldt ud udligne udviklingen i den variable rente på lånet.

Den negativ referencerente har medført en række regnskabsmæssige problemstillinger, som blandt andet har givet anledning til følgende spørgsmål:

1. Hvorledes skal negative renteindtægter præsenteres i resultatopgørelsen?
2. Hvorledes skal negative renteudgifter præsenteres i resultatopgørelsen?
3. Skal negative renter fragå i kostprisen for et anlægsaktiv som negative låneomkostninger?
4. Skal en nedre grænse for renteudgifter på et lån (et såkaldt "floor") behandles som et indbygget afledt finansielt instrument, der skal udskilles fra hovedkontrakten og behandles særskilt?
5. Vil en nedre grænse for renten på et lån betyde, at et sikringsforhold ikke kan behandles i henhold til de regnskabsmæssige bestemmelser for sikring, hvis en referencerente bliver negativ og den nedre grænse for renteudgifter på et lån (et "floor") således bliver aktuel uden at sikringsinstrumentet har en tilsvarende nedre grænse.

Vi har nedenfor opsummeret, hvorledes disse problemstillinger efter Deloitte's opfattelse skal behandles i henhold til de internationale regnskabsstandarder (IFRS) og årsregnskabsloven (ÅRL). De negative renter giver formentlig også anledning til andre spørgsmål om den regnskabsmæssige behandling, som vi dog ikke har behandlet i dette notat.

Problemstilling 1 - Hvorledes skal negative renteindtægter præsenteres i resultatopgørelsen?¹

IFRS	ÅRL
<p>IFRS Interpretation Committee (IFRIC) har på et møde i januar 2015 drøftet præsentationen af negative renter i resultatopgørelsen, jf. IFRIC Update, Januar 2015.</p> <p>IFRIC fastslår, at negative renteindtægter ikke opfylder definitionen på indtægter i henhold til IAS 18, <i>omsætning</i>, og derfor må udgifter, der kan henføres til finansielle aktiver ikke præsenteres ved modregning i andre renteindtægter. I stedet skal negative renteindtægter præsenteres under en passende kategori af udgifter og forklares behørigt i regnskabet, hvis de er væsentlige.</p> <p>IFRIC er ikke specifik i sin udtalelse på, om dette betyder, at negative renter skal præsenteres som renteudgifter, andre finansielle udgifter eller en helt tredje kategori af udgifter, som fx administrationsudgifter.</p> <p>På baggrund af udtalelsen fra IFRIC, er det Deloitte's opfattelse, at negative renteindtægter ikke må modregnes i almindelige renteindtægter, men at de skal præsenteres under en passende kategori af udgifter, som virksomheden skal følge konsekvent for alle udgifter af samme karakter.</p>	<p>I henhold til ÅRL §13, stk. 1, nr. 8 skal hver transaktion, begivenhed og værdiændring indregnes og måles hver for sig, ligesom de enkelte forhold ikke må modregnes med hinanden (bruttoværdi).</p> <p>Negative renter må således ikke modregnes i almindelige renteindtægter.</p> <p>Det er derfor Deloitte's opfattelse at negative renteindtægter i henhold til ÅRL kan præsenteres i resultatopgørelsen som renteudgifter, andre finansielle udgifter eller en helt tredje kategori af udgifter, som fx administrationsudgifter tilsvarende vores vurdering i henhold til IFRS.</p>

Problemstilling 2 - Hvorledes skal negative renteudgifter præsenteres i resultatopgørelsen?

IFRS	ÅRL
<p>Ligesom det gælder for negative renteindtægter, må negative renteudgifter (<i>dvs. indtægt af gæld</i>) ikke modregnes i reelle renteudgifter.</p> <p>Negative renteudgifter skal derfor efter Deloitte's opfattelse præsenteres som renteindtægter, en anden form for finansielle indtægter eller andre driftsindtægter.</p>	<p>Ligesom det gælder for negative renteindtægter, må negative renteudgifter (<i>dvs. indtægt af gæld</i>) ikke modregnes i reelle renteudgifter.</p> <p>Det er således Deloitte's opfattelse, at negative renteudgifter i henhold til ÅRL kan præsenteres i resultatopgørelsen som renteindtægter, andre finansielle indtægter eller en helt tredje kategori af indtægter, som fx andre driftsindtægter.</p>

---

¹ For finansielle virksomheder, som især må forventes at være påvirket af negative renter har Finanstilsynet i deres "Julebrev" fra december 2012 udtalt, at negative renter ikke kan præsenteres som modregning i øvrige renteindtægter eller som en renteomkostning, men skal præsenteres i en særskilt linje mellem renteindtægter og renteomkostninger.

Problemstilling 3 - Skal negative renter fragå i kostprisen for et anlægsaktiv som negative låneomkostninger?

IFRS	ÅRL
<p>I henhold til IAS 23, <i>låneomkostninger</i>, skal en virksomhed indregne låneomkostninger i kostprisen for et anlægsaktiv, der direkte henføres til anskaffelsen eller opførelsen af anlægsaktivet.</p> <p>Låneomkostninger er i standarden defineret som renter og andre omkostninger, som virksomheden påtager sig i forbindelse med opnåelse af finansiering.</p> <p>Negative renteudgifter er efter Deloitte's opfattelse ikke en omkostning, der kan henføres til virksomhedens finansiering, og må derfor ikke fragå i kostprisen for aktivet.</p>	<p>I henhold til ÅRL §40 kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstillingen, og som vedrører fremstillingsperioden, indregnes i kostprisen for anlægsaktiver.</p> <p>Det er Deloitte's opfattelse, at negative renteudgifter ikke en omkostning, der kan henføres til kostprisen for anskaffelse af et anlægsaktiv.</p>

Problemstilling 4 - Skal en nedre grænse for renteudgifter på et lån (et såkaldt "floor") behandles som et indbygget afledt finansielt instrument, der skal udskilles fra hovedkontrakten og behandles særskilt?

IFRS	ÅRL
<p>Lån, der blev optaget på et tidspunkt, hvor renten er højere end eller på niveau med den nedre grænse (out-of-the-money)</p> <p>I henhold til IAS 39.AG33(b) anses et indbygget "floor" for renten på et lån som nært forbundet med hovedkontrakten, hvis markedsrenten på tidspunktet for aftalens indgåelse er højere end eller på niveau med den nedre grænse. Derfor må det indbyggede afledte finansielle instrument ikke adskilles fra hovedkontrakten og behandles særskilt.</p> <p>Lån der blev optaget på et tidspunkt, hvor renten er under den nedre grænse (in-the-money)</p> <p>IAS 39 indeholder ikke eksplicit krav om adskillelse og særskilt behandling af et indbygget "floor", hvis renten på tidspunktet for aftalens indgåelse er under den nedre grænse.</p> <p>Der må i forhold til IAS 39.AG33(b) kunne argumenteres modsætningsvist for, at et indbygget "floor" skal adskilles, hvis renten på tidspunktet for aftalens indgåelse er under den nedre grænse. Der kan også argumenteres for, at det er markedspraksis at have en nedre grænse på lån svarende til den skitserede situation, og derfor vil markedsrenten i dette eksempel altid være denne nedre grænse eller en højere rente.</p> <p>I mangel på specifik vejledning og som en konsekvens af flere ligeværdige argumenter, er det Deloitte's opfattelse, at virksomheden kan vælge om et indbygget "floor" skal adskilles, hvis renten på tidspunktet for aftalens indgåelse er under den nedre grænse. Et sådan valg skal følges konsekvent for alle lån indgået med lignende vilkår.</p>	<p>ÅRL indeholder ikke specifikke bestemmelser om indbyggede afledte finansielle instrumenter. Det er derfor Deloitte's opfattelse, at den skitserede behandling i henhold til IFRS også kan anvendes under ÅRL.</p> <p>Det vil sige, at et indbygget "floor" for renten på et lån, hvor markedsrenten på tidspunktet for aftalens indgåelse er højere end eller på niveau med den nedre grænse, ikke må adskilles fra hovedkontrakten, og at en virksomhed kan vælge som regnskabspraksis at adskille og særskilt behandle et indbygget "floor", hvis renten på tidspunktet for aftalens indgåelse er under den nedre grænse.</p>

Problemstilling 5 - Vil en nedre grænse for renten på et lån betyde, at et sikringsforhold ikke kan behandles i henhold til de regnskabsmæssige bestemmelser for sikring, hvis en referencerente bliver negativ og en nedre grænse for renteudgifter på et lån (et "floor") således bliver aktuel uden at sikringsinstrumentet har et tilsvarende nedre grænse.

Dette spørgsmål er alene relevant, hvis det indbyggede "floor" ikke adskilles fra hovedkontrakten og behandles som et afledt finansielt instrument, jf. punkt 4 ovenfor.

IFRS	ÅRL
<p>IAS 39 kræver bl.a., at der skal foreligge identifikation af sikringsinstrumentet og risikoeksponeringen og sammenhæng til en dokumenteret risikostyringspolitik. Sikringen skal være meget effektiv (<i>highly effective</i>), hvilket betyder, at korrelationen mellem det sikrede og sikringsinstrumentet skal ligge inden for et interval på 80–125%. For pengestrømssikring skal den sikrede transaktion være højst sandsynlig (<i>highly probable</i>). Der skal ved hver regnskabsaflæggelse foretages opfølgning på, om sikringsforholdet har været og fremadrettet fortsat vil være meget effektivt.</p> <p>Det forhold, at renten på et lån har en nedre grænse og en renteswap, der anvendes til sikring af den variable rente på lånet, ikke har en tilsvarende nedre grænse, betyder, at sikringen kan blive ineffektiv, i en sådan grad, at sikringseffektiviteten falder uden for den krævede korrelationen inden for 80–125% intervallet.</p> <p>Dette kan således betyde, at en virksomhed i henhold til IFRS må ophøre med at anvende de regnskabsmæssige bestemmelser for sikring. I givet fald skal en eventuel indregnet sikringsreserve på egenkapitalen forblive indregnet på egenkapitalen og amortiseres over resultatopgørelsen i takt med de faktiske rentebetalinger, forudsat at de sikrede transaktioner (rentebetalingerne) fortsat forventes at indtræffe. Nye værdireguleringer på sikringsinstrumentet må ikke indregnes på egenkapitalen via anden totalindkomst.</p> <p>Ophør af sikring udelukker ikke, at sikringsinstrumentet på et senere tidspunkt igen kan designeres som sikring af renterisikoen på lånet, hvis betingelserne herfor igen bliver opfyldt.</p> <p>Opfyldes kriterierne for anvendelse af de regnskabsmæssige sikringsregler fortsat, vil der imidlertid skulle beregnes en ineffektivitet, der skal indregnes direkte i resultatopgørelsen.</p> <p>Risikoen for, at sikringseffektiviteten ikke kan opfyldes, vil være størst på de helt kortsigtede kontrakter, hvorimod det er muligt, at effektiviteten fortsat kan dokumenteres for kontrakter af længere varighed. Dette afhænger blandt andet af markedets forventninger til renteudviklingen, herunder om den negative rente forventes at være et kortvarigt fænomen eller ej. Endvidere vil risikoen for manglende effektivitet være større, hvis effektiviteten testes isoleret periode for periode i modsætning til en test, der foretages på akkumuleret basis.</p> <p>Test af sikringseffektivitet under de skitserede omstændigheder kan kræve komplekse modeller, som for eksem-</p>	<p>ÅRL indeholder ikke samme detaljerede bestemmelser vedrørende den regnskabsmæssige behandling af sikring men svarer i store træk til rammereglerne vedrørende afdækning af fremtidige pengestrømme, som disse er angivet i IAS 39. ÅRL stiller fx ikke de samme krav til dokumentation og afdækningseffektivitet som IAS 39.</p> <p>I praksis kræves, at afdækningen skal være effektiv med henblik på at reducere - men ikke eliminere - risikoen. Der er således ikke krav om en 100 % modsatrettet korrelation.</p> <p>I modsætning til IAS 39 kan en virksomhed i henhold til ÅRL ikke vælge at undlade at benytte reglerne om regnskabsmæssig sikring. Derimod skal en virksomhed i henhold til ÅRL anvende de regnskabsmæssige bestemmelser for sikring, hvis sikringstransaktionerne reelt indgås med henblik på økonomisk sikring.</p> <p>Som følge heraf, og idet ÅRL ikke stiller samme strenge krav til afdækningseffektivitet som IAS 39, er det Deloitte's opfattelse, at en virksomhed ikke bør ophøre med at anvende de regnskabsmæssige bestemmelser for sikring, hvis den negative rente giver ineffektivitet som følge af den nedre grænse for renten på et lån, der ikke tilsvarende indgår i sikringsinstrumentet.</p> <p>Selvom sikringsforholdet ikke ophører, skal der beregnes en ineffektivitet, som skal indregnes direkte i resultatopgørelsen.</p> <p>Kun hvis den negative rente betyder, at der ikke længere er tale om økonomisk sikring, skal sikringsforholdet ophøre, hvilket kan være tilfældet for meget korte kontrakter, der indgås på et tidspunkt, hvor den pågældende referencerente er negativ.</p>

pel modeller, der er baseret på regressionsanalyser.	
--	--

Den negative referencerente har også konsekvens i en række andre situationer, som fx ved fastsættelse af diskonteringsfaktorer i forbindelse med opgørelse af pensionshensættelser og andre hensættelser samt ved beregning af nytteværdi i forbindelse med værdiforringelsestest. Det er som udgangspunkt Deloitte's opfattelse, at de anvendte diskonteringsfaktorer i ingen af disse tilfælde kan blive negative.

For så vidt angår måling af aktiver og forpligtelser til dagsværdi kan det dog ikke udelukkes, at der skal anvendes en negativ diskonteringsfaktor eller på anden måde tages hensyn til en negativ rente, idet IFRS 13 definerer dagsværdien som den værdi, der kan opnås ved salg af et aktiv eller skal betales ved overførsel af en forpligtelse i en normal transaktion mellem markedsdeltagere på måletidspunktet. Vil markedsdeltagere således tage hensyn til en negativ rente, skal denne også indgå i dagsværdiansættelsen.

Fastsættelse af diskonteringsfaktoren ved opgørelse amortiseret kostpris for finansielle aktiver og forpligtelser, hvor den effektive rente beregnes på baggrund af række af ind- og udbetalinger, kan også blive negativ, idet der er tale om en matematisk beregning på grundlag af faktuelle data. Det er derimod Deloitte's opfattelse, at den negative rente ikke skal påvirke målingen af amortiseret kostpris af indeståender og gæld på anfordringsvilkår, hvor amortiseret kostpris svarer til den nominelle værdi.

Vi anbefaler, at læsere af dette nyhedsbrev overvejer at søge relevant professionel rådgivning om de specifikke problemstillinger, som negative renter giver anledning til. Nyhedsbrevet bør ikke anvendes som erstatning for sådan professionel rådgivning.

Selvom der er gjort en stor indsats for at sikre, at oplysningerne i dette nyhedsbrev er korrekte, fralægger Deloitte sig ethvert ansvar for eventuel fejlfortolkning af gældende lovgivning, standarder og anden regulering, og for eventuelle tab, der måtte opstå for de personer eller virksomheder, som udelukkende sætter deres lid til oplysningerne i nyhedsbrevet. Deloitte forpligter sig ikke til at opdatere nyhedsbrevet som følge nye bestemmelser eller fortolkning af gældende regulering.

Kontakt

Søren Nielsen

Partner

Tlf. +45 22 20 28 26
sonielsen@deloitte.dk

www.deloitte.dk

Jan Peter Larsen

Partner

Tlf. +45 36 10 36 81
janlarsen@deloitte.dk

www.deloitte.dk